

**UCHWAŁA NR XXI/168/2016
RADY GMINY MALECHOWO**

z dnia 22 września 2016 r.

w sprawie przyjęcia Planu działania Gminy Malechowo wskazującego projekty oparte na endogenicznym potencjale obszaru gminy tworzącym produkty turystyczne.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016 r. poz. 446), w związku z art. 3a ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2016 r. poz. 383, 1250) Rada Gminy Malechowo uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Plan działania Gminy Malechowo wskazujący projekty oparte na endogenicznym potencjale obszaru gminy tworzącym produkty turystyczne, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Malechowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady
Gminy

Jolanta Kieres

Plan działania Gminy Malechowo wskazujący projekty oparte na endogenicznym potencjale obszaru gminy tworzącym produkty turystyczne

I. DIAGNOZA OBSZARU WRAZ ZE WSKAZANIEM POTENCJAŁU ENDOGENICZNEGO

Obszar gminy Malechowo obejmuje północno-wschodni fragment województwa zachodniopomorskiego o łącznej powierzchni 227 km, (co stanowi 21,7% powierzchni powiatu sławieńskiego i 9,9% powierzchni województwa zachodniopomorskiego). Na jej terenie znajduje się 27 sołectw: Bartolino, Białęcino, Borkowo, Darskowo, Drzeńsko, Gorzyca, Grabowo, Karwice, Kosierzewo, Kusice, Laski, Lejkowo, Malechowo, Malechówko, Niemica, Ostrowiec, Paprotki, Paproty, Pękanino, Podgórki, Przystawy, Sęczkowo, Sulechowo, Sulechówko, Święcianowo, Zielenica, Żegocino oraz 43 miejscowości: Baniewo, Bartolino, Białęcino, Białęciniac, Borkowo, Darskowo, Drzeńsko, Gorzyca, Grabowo, Karw, Karwice, Karwiczki, Kawno, Kosierzewo, Krzekoszewo, Kukułczyn, Kusice, Kusiczki, Laski, Lejkowo, Lejkówko, Miłomyśl, Malechowo, Malechówko, Niemica, Nowy Żytnik, Ostrowiec, Paproty, Paprotki, Pękanino, Pięćmiechowo, Podgórki, Przystawy, Sęczkowo, Sulechowo, Sulechówko, Święcianowo, Uniedrożyn, Uniesław, Witosław, Zalesie, Zielenica, Żegocino. Liczba ludności na dzień 31.12.2015 r. wynosi 6612.

Obszar gminy zaklasyfikowany został (pod względem przynależności do krain geograficznych Polski), jako pas pobrzeży, w mezoregionie Wysoczyzna Polanowska w części północnej oraz Równina Słupska w części południowej. Pod względem klimatycznym obszar ten znajduje się w regionie środkowo-nadmorskim, zaś pod względem hydrologicznym w zlewni rzeki Grabowa, stanowiącej dopływ Wieprzy. Cieki wodne w północnej części gminy należą do zlewni rzeki Moszczenicy. Na terenie gminy nie ma dużych zbiorników wodnych (powyżej 50 ha), do głównych zaliczyć można jeziora: Ostrowiec, Krąg Czarne, Chróstno.

Na terenie gminy znajdują się cztery obszary chronione, w tym dwa rezerваты: Sieciemieńskie Rosiczki, Sieciemieńskie Rosiczki: otulina i dwa obszary Natura 2000 - obszary siedliskowe („Dolina Grabowej”, „Dolina Bielawy”). Łącznie obszary prawnie chronione zajmują 0,5% powierzchni obszaru gminy (wg stanu na 31.12.2013r.), jest to wynik poniżej średniej dla powiatu sławieńskiego (14,9%), województwa zachodniopomorskiego (21,7%) i Polski (32,5%). Na terenie gminy występują jednak 42 użytki ekologiczne (na terenie Nadleśnictwa Karnieszewice i Nadleśnictwa Sławno), stanowiące prawie 100% wszystkich tego typu obszarów na terenie powiatu sławieńskiego.

Na analizowanym terenie istnieje 28 pomników przyrody (18,1% wszystkich pomników przyrody w powiecie, 1% pomników przyrody w województwie zachodniopomorskim). Są to zarówno drzewa, grupy drzew, jak i obiekty (aleje). Ochroną konserwatorską objętych jest 9 parków wiejskich, na terenie, których znajdują się cenne gatunki flory, ciekawie zadrzewione są również parki podworskie i stare cmentarze.

Należy pamiętać również o terenach atrakcyjnych przyrodniczo nieobjętych ochroną prawną, które są wykorzystywane, jako miejsce odpoczynku i rekreacji, przez co mają wpływ na ogólny potencjał przyrodniczy gminy. Analizowany teren wyróżnia średni poziom lesistości - 30,7% (wyższy od średniej powiatowej - 28,3%, niższy od średniej wojewódzkiej - 35,4%) o

zróznicowanej strukturze, w tym wyznaczone zostały strefy lasów ochronnych (wodochronne, glebochronne, ostoje dla gatunków chronionych, obszary graniczące z dużym ośrodkiem miejskim). Zasoby wodne są wykorzystywane nie tylko rekreacyjnie, ale również do hodowli, na terenie gminy zlokalizowane są stawy pstrągowe.

Potencjał turystyczny

Na potencjał turystyczny gminy Malechowo składają się korzystne położenie, walory przyrodnicze, szereg atrakcji oraz stale rozbudowywana infrastruktura. Przez obszar gminy przebiegają liczne szlaki piesze i trasy rowerowe o charakterze lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym, w tym m.in.: trasy turystyczne biegnące przez teren Pradoliny Rzeki Grabowej (wyznaczone w ramach projektu „Serce wsi”), rowerowy Północny Szlak Hobbitów. Przez miejscowości Ostrowiec i Kosierzewo przechodzi zrewitalizowany szlak Pomorska Droga Świętego Jakuba - która łączy obszar południowego Bałtyku. Odtworzenie tego szczególnego, historycznego szlaku stanowi połączenie istniejącego dziedzictwa z szerszą siecią europejską.

W Gminie Malechowo wykorzystywane są zasoby wodne - na rzece Grabowej wyznaczono regionalny szlak wodny, budowane i modernizowane są obiekty związane z turystyką wodną. W 2014 powstała w Grabowie nowoczesna przystań kajakowa z małą infrastrukturą turystyczną. Odpowiednie zagospodarowanie rzeki Grabowej i terenów pobliskich z pewnością pozwoli na rozwój ruchu kajakowego w gminie Malechowo. Dzięki posadowieniu pomostów, stworzeniu przenosek oraz zamontowaniu odpowiednich tablic, gmina Malechowo oraz partnerzy realizujący projekt zyskają na atrakcyjności.

Bliskość gmin nadmorskich, posiadających rozbudowaną sieć obiektów noclegowych wpływa na skalę ruchu turystycznego na terenie gminy Malechowo. Stosunkowo dobrze rozbudowana jest sieć lokali gastronomicznych, znajdują się tu trzy cenione przez turystę i lokalnych mieszkańców lokale: Zajazd Skalny w Karwicach, Karczma Malchow w Malechowie oraz Restauracja Pod Dębem w Malechowie. Na obszarze gminy Malechowo funkcjonuje tylko jeden obiekt noclegowy zbiorowego zakwaterowania – ww. Zajazd Skalny w Karwicach.

Oprócz obiektów tego typu pamiętać należy również o agroturystyce - na terenie gminy Malechowo działa sieć gospodarstw agroturystycznych prezentujących oprócz noclegów ofertę spędzania czasu wolnego (Malechowo, Żegocino, Święcianowo, Kukułczyn, Gorzyca). W Zielenicy i Malechowie funkcjonują nowoczesne domki letniskowe, które przyciągają turystę nie tylko w sezonie, ale także poza nim.

Na analizowanym terenie znajduje się 15 obiektów wpisanych do rejestru zabytków, będących elementem potencjału turystycznego tego regionu. Wśród cennych obiektów historycznych znajdują się średniowieczne kościoły, jak np. kościół z XIV/XV w. w stylu gotyckim w Malechowie, kościół w Niemicy, kościół w Karwicach, Kościół w Ostrowcu i w Podgórkach. Ważnym zasobem, stanowiącym inspirację dla projektów, warsztatów, tras turystycznych i ścieżek edukacyjnych są stanowiska archeologiczne – ślady osadnicze i cmentarzyska rozlokowane na terenie całej gminy, a przede wszystkim grobowce megalityczne sprzed 5 tysięcy lat, które można zobaczyć w Borkowie.

Należy podkreślić tu także rolę współczesnych atrakcji turystycznych oraz bliskość atrakcji o charakterze lokalnym i regionalnym, w tym m.in.: Osada Średniowieczna w Borkowie, Gospodarstwo Edukacyjne „W Labiryntach” w Paprotach, Muzeum Pojazdów Historycznych Fort Marian w Malechowie.

Istotną cechą potencjału endogenicznego gminy Malechowo jest specyfika walorów naturalnych i różnorodność terenu. Bez wątplenia o wartości turystycznej stanowią rzeka Grabowa z piękną Pradolina Rzeki Grabowej oraz urokliwymi widokami a także Jeziora Ostrowieckie i Chróstno. Otoczenie lasami, dolinami, nieskazitelnym krajobrazem, z dala od dużych miast i metropolii daje gwarancję udanego wypoczynku i obcowania na łonie natury – czystej, dziewiczej i nieskażonej. Jezioro w Ostrowcu stanowi dużą atrakcję, oczyszczone i

zadbane, o które dba społeczność lokalna. Posadowiono tu ławki, kosze oraz kompleks siłowni zewnętrznych. Dla dzieci zamontowano nowoczesny i funkcjonalny plac zabaw w kształcie statku. Jezioro Chróstno w Pękaninie ma zbliżony potencjał i może również stanowić świetną alternatywę wypoczynku dla mieszkańców, jak turystów – także w formie turystyki weekendowej.

Na terenie gminy nie ma oficjalnie funkcjonujących ścieżek rowerowych. Przygotowanie do ruchu turystycznego rzeki Grabowej, mogłoby być motorem prowadzącym do działań, których celem byłoby stworzenia sieci ścieżek rowerowych i połączenia strategicznych punktów turystycznych, np. przystań kajakowa w Grabowie i grobowce megalityczne w Borkowie.

Potencjał endogeniczny Gminy Malechowo tkwi także w występujących tu na dużym terenie lasach: mieszanych, bukowych, sosnowych i dębowych. Są one atrakcją dla osób przebywających tu w sezonie grzybowym – zarówno przez mieszkańców, jak i turystów. Występowanie dużej ilości zwierzyny leśnej, warunkuje funkcjonowanie kół łowieckich, a to z kolei wpływa na atrakcyjność gminy i zwiększenie liczby turystów z kraju i zagranicy. W odniesieniu do lasów – na obszarze lasu w Pękaninie w 2014 roku powstały 4 trasy Nordic Walking o różnej trudności, wzmacniając atrakcyjność rekreacyjną regionu.

Gmina Malechowo ma na swoim obszarze parki dworskie, które jednak wymagają zagospodarowania oraz rewitalizacji. Zadanie te wpisują się w strategię rozwoju gminy Malechowo na lata 2016 – 2024 i są to: Renowacja zabytkowego parku w Kosierzewie oraz w Podgórkach.

Potencjał turystyczny samej gminy jest umiarkowany, jednak dzięki bliskiemu położeniu pasa nadmorskiego oraz walorom naturalnym Rzeki Grabowej i Jeziora w Ostrowcu oraz Jeziora Chróstno istnieje szansa na wykorzystanie atrakcji turystycznych oraz walorów przyrodniczych w zakresie turystyki weekendowej i aktywnego wypoczynku.

Gmina Malechowo słynie z hodowli ryb łososiowatych, na jej terenie występuje kilkanaście producentów ryb. Pyszne, wędzone ryby sprzedawane są nie tylko w naszym regionie, w kraju, ale też zagranicą i rozslawiają naszą gminę. Potencjał turystyczny drzemie właśnie w tej gałęzi produkcji, a stworzenie szlaku kajakowego na rzece Grabowej umocni sprzedaż ryby - które przy odpowiednich działaniach mogą stać się kolejnym produktem turystycznym. Gospodarstwo Rybackie „Zielenica” uzyskało tytuł „Dziedzictwo Kulinarne Pomorza Zachodniego”, w ramach Europejskiej Sieci Dziedzictwa Kulinarne, dzięki temu pstrąg z Zielenicy jest marką rozpoznawalną.

Elementy infrastruktury kajakowej, uporządkowanie terenu, posadowienie odpowiednich elementów oraz znaków informacyjnych z pewnością wpłynie na podniesienie atrakcyjności Gminy Malechowo oraz partnerów projektu, dzięki czemu wartość turystyczna gmin partnerskich niewątpliwie wrośnie. Dzięki temu nastąpi wzrost aktywności turystycznej, a to będzie za sobą niosło rozbudzenie innych gałęzi gospodarki lokalnej. Skorzystają na tym: lokalne sklepy, firmy transportowe, właściciele lokali agroturystycznych, lokale gastronomiczne, hodowcy ryb itd. Docelowo zakłada się, że realizacja projektu wpłynie na powstanie nowych miejsc pracy. Ożywienie turystyki kajakowej pozwoli na powstanie pól biwakowych przy korycie rzeki lub w okolicy jezior być może nawet wypożyczalni kajaków.

Walory przyrodnicze Gminy Malechowo, dziewiczy charakter krajobrazu, malownicze widoki, obcowanie na łonie natury z dala od miejskiego zgiełku, potencjał rzeki Grabowej – czystej, nieskażonej, wartkiej, która kryje w sobie liczne rodzaje roślin, różnorakie gatunki zwierząt - wszystko to, powinno zostać w odpowiedni sposób wykorzystane. Projekt realizowany w partnerstwie z innymi gminami, pozwoli na scalenie regionu i poprawienie jego wizerunku. Obecnie turysta – chce odpoczywać w zgodzie z naturą, w otoczeniu przyrody, chce być aktywny i czeka na rekreacyjne atrakcje. Ten projekt pozwoli na realizację ww. założeń, dzięki czemu Gmina Malechowo, Powiat Sławno i nasz region zyska nowe oblicze. Szlak

kajakowy tu powstały stanie się swoistym produktem turystycznym – marką, znaną nie tylko w tym regionie, ale też w kraju i zagranicą.

II. ODNIESIENIE DO DOKUMENTU „POLITYKA SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO W SEKTORZE TURYSTYKI” ORAZ DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH GMINY

Projekt polegający na budowie szlaku kajakowego na rzece Grabowej wpisuje się w założenia „Polityki samorządu Województwa Zachodniopomorskiego w sektorze turystyki”, zatwierdzonej uchwałą nr 786/16 Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 17.05.2016 r.

Zaplanowane działania są spójne z „Polityką samorządu Województwa Zachodniopomorskiego w sektorze turystyki”, a jego priorytetem jest rozwój turystyki wodnej, w tym rozwój sieci kajakowych. Zaplanowane działania wpłyną na podniesienie atrakcyjności terenu i doprowadzą do wzrostu ruchu turystycznego w gminie Malechowo, na obszarze gmin partnerskich (w obrębie, których szlaki powstaną). Dzięki temu właśnie projekt pozwala na spójne, harmonijne działania, które wykorzystują potencjał regionu i pozwalają na czerpanie korzyści. Budowa szlaków kajakowych pozwoli na wykorzystanie zasobów naturalnych, jednocześnie tworząc silny, świadomy produkt turystyczny. Spójność – to cecha projektu, każdy element będzie taki sam, wykonany z takich samych materiałów, a to da gwarancję wyrobienia silnej marki na terenie Powiatu Sławieńskiego oraz Gminy Polanów – partnerów ww. działań.

Realizacja projektu pozwoli na odejście turysty z pasa nadmorskiego i przeniesienie się w głąb regionu, – co umożliwi poznanie urokliwych krajobrazów, odpoczynek na łonie natury z dala od dużych ośrodków miejskich. Zbuduje to silny, lokalny rynek turystyczny, w którym każda gałąź gospodarki będzie mogła czerpać korzyści - od sklepikarzy, sprzedawców pamiątek, hodowców ryb, wędkarzy, właścicieli miejsc noclegowych, poprzez lokale gastronomiczne, na firmach transportowych kończąc.

Gospodarka turystyczna zostanie umocniona, a potencjał pracowniczy dzięki odpowiednim szkoleniom i kursom – ze względu na wymogi rynku – zostanie podniesiony. Podniesienie kompetencji pracowników i osób zaangażowanych w tworzenie lokalnej turystyki da przełożenie w ilości osób odwiedzających gminę Malechowo i powracających do niej. Bogata oferta turystyczna będzie ewaluować, a dzięki powszechnemu do niej dostępowi i braku opłat za jej korzystanie, będzie uniwersalna i atrakcyjna dla potencjalnego turysty.

Gmina Malechowo opracowała Strategię Rozwoju Gminy Malechowo na lata 2016-2024, która została zatwierdzona Uchwałą nr XVI/121/2016 Rady Gminy Malechowo z dnia 25 lutego 2016 r. Jej priorytety opierają się na wykorzystaniu istniejącego potencjału endogenicznego oraz na położeniu nacisku na rozwój turystyki wobec braku rozwiniętego przemysłu na tym terenie. Duża świadomość ekologiczna ludzi, modne postawy ekologiczne, w powiązaniu z występującymi w Gminie Malechowo obszarami chronionymi i atrakcyjnymi pod względem turystycznym, z pewnością będą warunkować szybki i stabilny rozwój turystyki kajakowej, rekreacyjnej i historycznej. Turystyka bowiem stanowi podstawę rozwoju gminy i innych – powiązanych z nią – dziedzin. Ze względu na to Gmina Malechowo zakłada systematyczne działania dbania o estetykę poszczególnych wsi i atrakcyjnych miejsc, rzek i jezior oraz innych atrakcji krajobrazowych, co z pewnością wzmocni pozycję Gminy Malechowo nie tylko w regionie, ale także w kraju.

W strategii wskazano, że do mocnych stron Gminy Malechowo zaliczyć należy: duże walory krajobrazowe doliny rzeki Grabowej oraz niski poziom urbanizacji, brak uciążliwego przemysłu i zanieczyszczenia środowiska. Jako szanse dokument ten wskazuje wykorzystanie potencjału gminy do rozwoju aktywnej turystyki weekendowej a także wzrost świadomości ekologicznej i liczby inicjatyw związanych z ochroną środowiska naturalnego. Walory przyrodnicze gminy, jej potencjał turystyczny sprzyja rozwojowi turystyki aktywnej - nastawionej na kontakt z naturą.

Strategia zakłada optymalne wykorzystanie walorów przyrodniczych gminy i potencjału miejscowej społeczności, aktywnej i gotowej do podjęcia wspólnych działań z samorządem na rzecz ogółu.

Misja strategii na lata 2016-2022 zyskała brzmienie: Gmina Malechowo gminą atrakcyjną dla mieszkańców, inwestorów i gości, przyjazną i bezpieczną, mądrze wykorzystującą swoje zasoby i stale rozwijającą swój potencjał. Projekt budowy tras kajakowych z pewnością, będzie konkretnym działaniem, które pozwoli na realizację tej misji.

III. LISTA DZIAŁAŃ ZAPLANOWANYCH DO REALIZACJI

Działania zaplanowane do zrealizowania w Gminie Malechowo:

1. Budowa trasy rowerowej „Na torze” na odcinku Postomino – Bobolice – zadanie priorytetowe,
Zagospodarowanie turystyczne terenu wokół megalitów w Borkowie – zadanie priorytetowe,
Rozbudowa infrastruktury turystycznej nad jeziorem Ostrowieckim,
Rozbudowa infrastruktury turystycznej wzdłuż rzeki Grabowej,
Oznakowanie atrakcji turystycznych gminy,
Budowa tras turystycznych na terenie gminy,
Zagospodarowanie do celów rekreacyjno - integracyjnych jeziora w Pękaninie,
Renowacja zabytkowego parku w Kosierzewie,
Renowacja zabytkowego parku w Podgórkach.

Zaplanowane działania pozwolą przyciągnąć potencjalnego turystę do Gminy Malechowo i wpłyną na podniesienie atrakcyjności terenów przy ukazaniu potencjału endogenicznego, jaki w nim drzemie. Rozwój turystyki rekreacyjnej pozwoli na poprawę jakości życia mieszkańców poprzez ożywienie lokalnej gospodarki i tworzenie nowych miejsc pracy. Dzięki skierowaniu ruchu turystycznego na obszary przyrodnicze i zabytkowe możliwe będzie stworzenie silnych produktów turystycznych, charakterystycznych i osobliwych, dzięki którym turysta wróci do Gminy Malechowo – do miejsca obcowania z naturą, ciszy i spokoju, które oferować będzie rozmaite formy wypoczynku i rekreacji. Potencjał endogeniczny wraz z potencjałem społecznym lokalnej ludności, a przy współpracy z samorządem lokalnym będzie stanowił o wartości Gminy Malechowo.